

ימלט ממנו. אמר נ' תחילת החכמה השתיקה והשנית ההאזנה והשלישית השמירה והרביעית העשייה. אמר נ"א מניעתך השאילה לשואל טוב משתבטיו תוחלת ממושכה. אמר נ"ב אין חכם מי ¹⁹שידע הטוב מן הרע אלא מי שיבחן הטוב משני דברים רעים. אמר נ"ג יועץ המדע הענוה. אמר נ"ד יועץ המדע הכתינות. אמר נ"ה דברי השחוק יחליאו הלב ויעוררו האיבה. אמר נ"ו השמר מעשות מה שתתנצל ממנו. אמר נ"ז הענוה תוודע בשעת הכעס. אמר נ"ח המיאוס בעולם נוח הלב. אמר נ"ט אהבתך הדבר יעזור ²⁰עיניך ויסתום אזניך. אמר ס' אל תבקש עזר מכזבן כי יקריב לך הרחוק. אמר ס"א אל תשים מליץ לאדם מי שיש לו צורך אליו כי בקשתו תהיה לנפשו. אמר ס"ב אל תבקש עצה ²¹לשוטה כי יגע נפשך ²²ואל ישיג רצונך. אמר ס"ג רוב הבנים רקב הממון. אמר ס"ד תכלית הרעב רוב הבנים וחסרון הממון. אמר ס"ה יקר המשכיל שלא יצטרך לבני אדם. אמר ס"ו המסתפק ישבע והבוצע יכשל. אמר ס"ז מבקש דבר בלי דעת לא ישיגנו. אמר ס"ח מי שיוקיר פניו מן השאילה ישמור לחותו. אמר ס"ט כמעט שתהיה השאלה עניות. אמר הע' השאילה המות הגדול. אמר ע"א איבוד השאילה טוב מלבקשנה למי שאינו ראוי. אמר ע"ב מחובת קרבת ²³הקרוב שתאהבהו כשישנאך ותתן לו כשימנע ממך. אמר ע"ג מחובת קרבת הקרוב להציע לו טובותיך ולהעביר ממנו רעתך. אמר ע"ד אין טוב בצידה כשלא תספיק. אמר ע"ה ההיזק מופקד על הדיבור. אמר ע"ו הבורח ²⁴מן הדבר בו יפול. אמר ע"ז המרבה בדבר יודע בו. אמר ע"ח כל המדבר בבני אדם ידברו בו. אמר ע"ט המחרף בני אדם במה שיש בם יחרפוהו במה שאין בו. אמר פ' ההתהפכות בבני אדם ²⁵מבעיית. אמר פ"א מי שיחיה כעסו יגיע נפשו. אמר פ"ב הזהר מן הנאמן ואל תאמין בבעל הונאה. אמר פ"ג אל תבטח במי שישחק בפניך. אמר פ"ד ²⁶המתעסק כסדר בעושרו ורישו ישבח באתריותו. אמר פ"ה מי שלא ישיג חפצו מן הקרוב יבקש לרחוק. אמר פ"ו בעת הערכות יודע בעל המרוצה. אמר פ"ז המצליח מהר מי שיגיע לתכונה. (*) אמר פ"ח נגלה השחר לבעל ²⁷העינים. אמר צ' כל קנאת גבר הוא סיבה אל הטוב. אמר צ"א אין רצונו להחיותך מי שהקריבך אל האריה. אמר צ"ב אין מחילה אלא למי שיש לו יכולת. אמר צ"ג יש מקבל שבת בלי יגיעה. אמר צ"ד טעות הנכבד גדולה כפי מעלתו. אמר צ"ה הזריות לבעל המחשבה. (**) אמר צ"ז לא ידאג מן הגידוף מי שתקל בעיניו נפשו. אמר צ"ח בני אדם ברשותך בעור שיקווק. אמר צ"ט המשכיל מי שיסתכל בחבירו כמו בנפשו. אמר ק' מעשיך גורמים לך שבה או גידופה. אמר ק"א אין לך מהונך אלא מה שתוציא בחיך. אמר ק"ב הצידה היא המיניקת והמדינה היא הילדת. אמר ק"ג אין חסר אלא המכיר. אמר ק"ד הזאב ל' יהיה נאמן. אמר ק"ה יקר בעיניך מי שלא יצטרך לך. אמר ק"ו כמה ייחס אשר מכשולו העניות. אמר ק"ז העושר

Br¹⁹ שידע לבחור — Br²⁰ משומה — Br²¹ ולא תשיג — Br²² M. Homoiot — Br²³ in edd. om. p. — מדבר — Br²⁴ M. טבעים — Br²⁵ המתנהג — Br²⁶ M. המינים —

(*) בס' שלפנינו חסר חסר פ"ה וכו'. (**) כאן חסר חסר ל"ו וכו'.

יחס למי²⁷ שאינו יחס. אמר ק"ה ידך סמך ואם היא גזורה. אמר ק"ט מומך נסתר במה שיעזרך מולך. אמר ק"י לא ידאג הנאמן מן המכוב. ²⁸וכאשר השלימו דבריהם כתב שלמה בן דוד ע"ה חכמתם ושב למקומו:

השער השלישי במיתת אלכסנדר הזקדוני בעל הקרנים וענין הספרו מאמו ומקבוץ הפלוסופים וכתבי התנחומין אשר נשתלחו לאמו ותשובתה עליהם דברים יפים לא יערכם כתם וזכוכית. ולו י"ב פרקים:

פרק ראשון ¹²³⁴⁵⁶⁷ כאשר¹ הגיע אלכסנדר לשערי מות. והיה חליו משתיית סם המות אשר הושקה וכתב לאמו³ כתב אחד. והזהירה בו לבל תחרד עליו⁴ ויצויה להתנחם. וזה פתשגן הכתב. אולם אחרי שבת האל התרוממי בנפשך אמי מהדמות^{4a} לנשים בחלש שכלן ורוך לבן כאשר התרומם בנך מהדמות לאנשי העולם בעניניהם. ודעי כי המות לא חרדתי עליו ולא הבהילני בעבור כי ידעתי בוטרם בואו ועל כן אל יחרידך⁵ היגון בעבור כי ידעתי כי אני מן המתים. ודעי כי כתבתי⁶ כתב זה⁷ ואני חושב כי תתנחמי⁸ בו. ועל כן אל תכזיבי מחשבותי כי תדעי כי מה שאני הולך אליו טוב ממה שאני בו ויותר טהור. ועל כן⁹ שמחתי בהליכתי^{9a} והתעתדי ללכת אחרי. ודעי כי אבד זכרי ממה שיהיו זוכרים אותי מתוקף המלכות ויושר העצה. ועל כן החיי זכרי האובד במה שתראי לבני אדם משכלך וסבלך ובמה¹⁰ שתדעי כי יהיה לו כבוד ואל תשיאך אהבתי לעשות אלא מה¹¹ שאותב השם כי האות של אהבת האוהב בעשותו רצון אוהבו¹² וברחקו מה¹³ שימאס: ודעי אמי כי בני אדם יתבוננו בך זאת המדה וישיתו לבם¹⁴ שתתחרשי עלי ומה שיראה מחרדתך וסבלך ובוזה¹⁵ ידעו עשותך מצותי או עוברך על דתי: ושימי לבך אמי לכל הנבראים ודעי כי הם תחת ההויה וההפסד ויש להם תחילה וסוף והאדם אחרי המצאו¹⁶ חולף ואובד. וליסדו אשר היה ממנו שב. והחונה¹⁷ אם יאריכו ימי חנותו יסע. והמלך אם תארך מלכותו ידל. והתבונני אמי בחולפים מהגבורים¹⁸ ואנשי השם והאיתנים מוסדי ארץ כמה אומות אבדו. וכמה בנינים בצורים נפלו. וכמה משכנות מבטחים חרבו. וכמה¹⁹ מבצרים בצורים נלכדו. ודעי אמי כי בנך לא רצה במדות צעירי המלכים. וכן אל²⁰ תדיני בנפשך במדות החלושות מאימות המלכים והתנשאי בנפשך ממה שהתנשא בנך בנפשו. ויהיה גדול²¹ סבלך כפי גודל שכרך. כי הזריו מי שיהיה סבלו בתלאתו

Br²⁷ שאין לו יחס — om Br²⁸.

— B Br¹: אלה עניני אלכסנדר בחליו אשר מות בו כאשר הגיע לשערי מות: — M² אלו עניני אלסכ' אשר מת בו: כאשר הכיר כי הגיע עד שערי — M³ כתב שזהירה לבל תחרד, P Br כתב יזהירה בו — M⁴: וצוה בכתב ששלח לה להתנחם עליו — M^{4a} לנשים סכליות ורכות לבב — M⁵ היגון והאבל עלי כי ידעת כי — M⁶ כתבי זה — M⁷ למען שאני חושב בו — M⁸ ממנו — M⁹ אני שמח — M^{9a} ועתה אמי התעתדי — P¹⁰ שתדעי שיהיה כבוד — nach M¹¹ — Br P¹² וברחקו ממה — M¹³ שנמאס — M¹⁴ אם שתתחרשי — P Br למה שתתחרשי — M¹⁵ ידעו מצותי בעשותך אותה — M¹⁶ אובד וחולף — M¹⁷ ואם — M¹⁸ ומאנשי — om M¹⁹ — M²⁰ תרצי — nach M²¹ —

כפי גדולתו בנפשו: ודעי אמי כי כל מה שברא האל יתברך הוא בתחלתו נקל וכל אשר ילך יוסיף לבד מן התלואה כי תהיה גדולה בראשיתה. ותלך הלוך וחסור ודיי לך בזה ²²המנהג: וצוי אמי ²³בתיקון ²⁴המדינה גדולה ונאה כשיגיעך מיתת ²⁵אלכסנדר. והכיני בה ²⁵כל מאכל אשר יאכל. וכל משקה אשר ²⁷ישתה. והצעיקי אליה ²⁸האנשים מארץ ²⁹לוקיאה וארוֹפיאה ומקדוֹניאה ³⁰ואוסיֹאה. ליום מועד אל מאכל ^{30a}מזומן ומשתה מזומן אשר ³¹הפלגתה תיקונו בעשייתו. ^{31a}וייטב בעין ³²רואיו וימתק ³³לפי אוכליו ויערב לחיך שותיו. וכשתזמיני הכל תגשי אל העם ותצווי לבא אל המאכל ³⁴והמשקה אשר זימנת. ³⁵ולא יתאחר ³⁶אדם לשלחן המלכה אשר ³⁷זמנת לכבודם ביום כך וכך אחרי כן ³⁸תעבירי קול לבל יבא לסעודת ^{38a}המלכה איש אשר מצאתהו תלואה כדי שיהיה אבל אלכסנדר משתנה מאבל ההמון. וכאשר הגיעה לה מיתת אלכסנדר צותה לבנות המדינה והכינה את אשר הכינה ממאכל וממשתה כפי ⁴⁰יכולתה. אחר כן צוותה לבל יכנס ⁴¹אדם שמצאתהו ⁴²תלואה: ותראה כי לא בא אדם אל שלחנה ותשאל מדוע לא באו ⁴³הקרואים. הסרה אימתינו מעליהם במיתת אלכסנדר. אמרו ⁴⁴לה הלא צויתך לבל יבוא אדם אשר מצאתהו תלואה ⁴⁵ואין אדם ניצל מהתלואה או מדאגה ותאמר הוי אלכסנדר מה נמרצו ענייך. ומה נמשלה ראשיתך לאהריתך רצית לנהמיני בעודך בניחום שלם:

פרק שני כתב אלכסנדר ¹לאמו. וכה אמר ²בתחילה בשם האל הרחמן המרחם מן המתהבר לבעלי חיים מִיִּט מזער ³ומתהבר לשוכני קבר לאין תכלית. אל ^{3a}אמו אשר לא האריכו ימי ⁴חברתה בנה החכמה והקורבה והיא הולכת ⁵אחריי למחר לבית הוועד: שלום עליך מן הנפרד הנוסע מאתך: שמעי כתבי והתבונני מה שיש בו. והחזיקי בחבל הניהומים והסבל. והתנשאי מהדמות לנשים בחולשתן וחרדתן על התלאות כאשר בנך מתנשא מהדמות לבני אדם במידותיהם ורוב עניניהם. וכאשר לא

²²P M Br — בזה המנהג ותשעור — ²³M וצוי אמי בתקון המדינה — ²⁴Br בתיקון הסעודה — ²⁵M אלסכ' בנך — ²⁶M מכל מאכל — ²⁷M ישתה וסדרי בכל מיני מעדנים חשובים ונכבדים — ²⁸Br מאנשים — ²⁹M לוביאה — ³⁰Br ואוֹשיאה, P ואֹשיא — ^{30a}M מזומן ומסודר כהוגן — ³¹M אשר תפלגי בתיקונו ותתעסקי בעשייתו — ^{31a}P ויתאב — ³²M כל רואיו — ³³M וימתק בפיהם — ³⁴M ולמשתה — ³⁵Br ולא יתאחר אדם — ³⁶M אדם מלבוא — ³⁷M אשר זמנה — ³⁸M העבירי — ^{38a}M המלכה ואל יבוא בביתה — ³⁹M וכאשר הגיע מיתת אלסכ' בנה אל אמו — ⁴⁰M יכולתה וכפי ציווי אלסכ' בנה, Br יכולתה וצויתה לבוא לסעודתה מכל עבר — ⁴¹M אדם בה — ⁴²M תלואה: והסעודה היה מסודר והשלחנות ערוכות לבוא והנה היתה מצפה מעת לעת לבוא כולם אל הסעודה ושום אדם לא בא אל שלחנה ותשאל ותאמר מדוע — ⁴³M הקרואים לסעודתנו עתה נראה כי סרה — ⁴⁴M אמרו לה אנשים גברתנו הלא צוית — ⁴⁵M ואין אדם שלא מצאתו תלואה ודאגה ויען ועל זה לא בא איש הנה כי כולם מצאתם זה התלואה והדאגה והיגון כמו שיש לך ותען ותאמר אמו הוא אלסכ',

¹P וזאת האגרת כתב, M וזאת האגרת שלח אלסכ' לאמו — ²P אמר לה בתחלתה — ³M ומהתחבר — ^{3a}M אמי — ⁴M חברתה עמי בנה החברה והקייבה — ⁵M אחרי מחר

6רצית לו בזולת מה שיש בידך מן המידות הטובות והמוסר: אמי שימי לבך המצאת 7בעולם אשר מלכותו קיימת וענינו קיים. הלא תראי האילנות אשר יציצו ויפריחו וענפיהם רעננים ועליהם לא יבולו 8ונשאו פרים ולא יאריכו ימים עד 9שישברו ענפיהם ויבולו עליהם ופרים. הלא תראי הצמח בבקר 10יציץ ולערב ימולל ויבש. הלא תראי הלבנה מאירה בליל תמה הוא ליל ארבעה עשר. אשר תחשך ותלקה 11ותדעך. אמי הלא תראי הכוכבים המזהירים איך יכסה אותם קדרות. הלא תראי שלהבת 12אש הבוערת איך תכבה מהרה. אמי התבונני באלה הברואים האומללים בעולם הזה אשר נמלאו מהם 13האפסים המחשבות והלבבות. וכל זה דבר נמצא ודבר אובד והכל מזומן לאבדון. 14אמי הראית נותן אשר לא 15ירצה מתנתו. ומלוה אשר לא ירצה להפרע ומפקיד אשר לא יבקש פקדונו. אמי אם יש נברא צריך לבכות 16צריכים השמים לבכות על כוכביהם 17והימים על דניהם. והאוויר על עופותיו. והארץ על צמחיה וכל יש בה. 18וכשיבכה אדם על נפשו שימות בכל רגע 19ויחסר בכל הרף עין. אבל צריך שיבכה הבוכה 20להסרון במה שחסר קודם שיפסד כמנו וימצאהו מה שלא היה חושב ויעורר לו הדבר ההוא הבכי והיגון. אמי דעי כי הייתי יודע 21ביאת המות ועתה התאפקי 22לסבל בעדי מן הבכי עלי כי המקום אשר אני הולך אליו טוב מן המקום אשר אני עומד בו ויותר זך ונקי 23מן דאגות ומן היגיעות ורחוק מן הפחד והתעתדי לבא 24אחרי כי זכרון בני אדם שיהיו זוכרים אותי 25וכבודם למעלתי 26ומלכותי כבר נפסק 27ונשאר להם זכרון מה שיראו משוב 28שכלך והתאפקות לבך. ונועם תנחומיך ולשמוע אל 29החכמים שיצו 30אותך משוב הנחמה והסבל ומה הבטיח הבורא על זה משוב הגמול והשכר 31בית מדרשו ונוה משכנותיו ושלווה:

פרק שלישי 1אמרה אם אלכסנדר באגרת תשובה הגזור דין במיתה נוהג ברצון 1aמנהיגו. ומשפט 2המלך הולך על כל חי כאשר יוליכחו השופט בו. והחיים 3אם יארכו הקץ 4יכלם. ואם קצרו התכלה תמעיטם וחדוש העולם סופו 5לכלות וישבו לחרבה ומלכותו לסור 6וטעמו

לבית המועד — M⁶ רצית אלא בזולת מה שיש בך — P M⁷ בעולם דבר — P M⁸ וישאו — M⁹ שיתבישו — M¹⁰ יציץ וחלף — M¹¹ ותדעך בלבנה — M¹² האש — M¹³ האפסים ונבהלו בהן המחשבות והלבבות — M¹⁴ אמי הלא ראית — M¹⁵ תרצה מתנתו, P ירצה מנתו ומפקיד אשר לא ירצה פקדונו ומלוה אשר לא ירצה להפרע — M¹⁶ צריכים שיבכו — M¹⁷ והמים — M¹⁸ ואין ראוי שיבכה — M¹⁹ ויחסר בהרף עין — M²⁰ להסרון מה יחסר קודם שיפסד — M²¹ כי אתי המות — M²² בסבל בעדי ושלי מן — M²³ מן הדאגות והיגיעות — M P²⁴ ולהשיגיני — P²⁵ וכבודי ומעלתי — om M P²⁶ — M²⁷ ונשאר בהם מה — P²⁸ סבלך — M P²⁹ החכמים במה — M³⁰ לך — M³¹ בבית מנוחתנו ובבית משכנותינו ושלווה לך אמי.

P¹ דברי אם אל' אחר שקראה איגרת בנה הגזירה דין במיתה, M אלו דברי אמו של אלכסנדר אחרי שקראה איגרת בנה בנחמתה: אמת הגזור — P^{1a} ברצון מנהיגו — M P² המות — P³ ואם יארכו — M P⁴ ישיגם — M⁵ לבלות — P⁶ ונעמו —

להמיר וזכותו להיות עכור ושמחתו לאבל וששנו ליגון וגילו⁷ לדאגה.
⁸אתה בן אדם השוכן בעולם להעתיק ממנו שכנת בו. ואתה המולך עליו
 להכרת מלכותך⁹ מלכת בו ואתה היושב בתוכו לנסוע ממנו¹⁰ שכנת בו.
 ואתה הנוהג צבאותיו לאיש אחר נהגת אותם. הוי הוי¹¹ אנה השרים ובעלי
 השם. ואנה המלכים ואנה הראשונים. חלפו האנשים והלכו קצתם אחרי
 קצתם מצליח ונקשה וטוב ורע ומי שהיה זך נמלט ומי שהיה עכור¹² עבר.
 וראיתי בני כי צדקת וכי אין מפלט לסעיף רענן מהיותו יבש. ואין מנוס
 לעלי האילן מהיותם נובלים. ואין מנוס לכוכבים המאירים מאופל ואין מנוס
¹³ללבנה מן¹⁴ חלקות. ואין מנוס¹⁵ לאש מהכבות ומי שיתן יקה ומי שילוח
 יפרע. ומי שיפקיד¹⁶ יקה פקדונו וילך. ומי שהשאל יקה מה שהשאל.
 והאחרון הולך אחר הראשון. והרודף אחר המשיג. זאת נחמתי ממך בני
 כי אני רודפה אחרך בקרוב¹⁷ וישראלני באכלך כי אני הולכת אל המקום
 אשר הלכת. ומגמת פני מגמת פניך וימנעני מהיות חרידה עליך.¹⁸ ולבכות
 כי תקויתי שחרי וערבי לרגעים¹⁹ וכהרף עין²⁰ למצא מה שמצאך. ואם יהיה
 חי כופר חי אני אהיה כופרך. ואם לא יועיל זה יתן לי האל בערך²¹ השכל
 טוב והניחומים השלמים ויחבירני²² עמך :

פרק רביעי ¹כאשר מת אלכסנדר בארץ בבל נשאוהו בארון הזהב אל
 אמו ²בארץ נוא אמן אליכסנדריואה. וכאשר הונח הארון לפניה
 גילתה פניו. ותאמר תמהו למי³ שהגיע עד לשמים חכמתו ולאפסי הארץ
 ממלכתו. ונתנו לו יד המלכים⁴ לאימתו. והנה היום ישן ולא יקיץ מחריש
 ולא ידבר ⁵ונישא על יד מי שלא היו משיגים לראותו. מי זה יודיעהו בעדי
 כי הוכיחני ונוכחתי. ויסרני ונתיסרתי. ונחמני והתנחמתי. והשילני ושלוותי.
 והזכירני וזכרתי. והמניעני ונמנעתי ולמדני ולמדתי ולולי כי אנכי ממהרת
 ללכת אחריו. והולכת בדרך אשר הלך. בכיתי וזעקתי וערגתי. ועל כן
 שלום עליך חי ומת. כי מבחר החיים היית. ומיטב המיתם אתה. ותבכינה
 כל העומדות סביבה מן⁶ הנשים. ותאמרנה הסופדות הניענו אלכסנדר בנוחו.
 אמרה אחרת הניד שפתינו בשותקו. אמרה אחרת מוכיח גדול היה אלכסנדר
 בהיותו חי אתמול⁷ והיום הוכיחני מאתמול. אמרה אחרת דיי לנו⁸ יגון כי
 אתמול⁹ היתה ממשלתך מגעת לאפסי העולם והיום מצותך אינה עשויה :

M P7 לדאבה — M8 ואתה — P9 שכנת — P10 ישבת — P11 אנה ואיה הראשונים
 חלפו — P12 אבה, M נאבד — M P13 ללבנה המאירה — M14 מן המלקות —
 M P15 לאש היוקדת — M16 יקה פקידתו ומי — M17 ויש נחמה באכלך, P וישראלני —
 M18 ולבכות עליך. — M19 ולהרף עין — M P20 יקצאני — P21 הסבל הטוב —
 M22 עמך בני ושלום.

M P1 מיתת אלכס' ונישאי ארונו הזהב אל אמו ודבריה בראותה הארון וכאשר —
 P2 בארץ אמן אלכס', M בארץ נוא אמן וכאשר — M3 שהגיע אל השמים ואל אפסי —
 M P4 לאימתו והתודעו בעבודתו ונכנעו האריות מפחדו היום ישן — P5 ונישא על ידי מי,
 M ונישא עליו ידו שלא — M6 הנשים בכי גדול — M7 והיום הוסר הוכיחני יותר מאתמול —
 M8 יגון שיש לנו עתה אתמול — M9 היית במלכותך מגעת.

לך המות³⁰ כמותך. 11 א"א³¹ כי אנחנו מואסים מה שהיית מבוה המלכים
לנגד מלכותך בראותינו כי סרה ממך המלכות. ומי שהיה ממנו חומדך
במה שעבר הוא³² החומד עליך בעתיד. ומי שהיה מרום³³ מי שהיית בו
הנה הוא היום מתרחק במה שאתה בו. על כן אין טוב בעולם הזה³⁴ כשלא
יתקן לעולם הבא. ואין טוב³⁵ לעולם הבא. שלא יתקן בעולם הזה. 12 א"א
אוי ואבוי עליך אלכסנדר איך נמשלה יציאתך אל העולם ליציאתך מן
העולם יצאת אליו ערום ועריה וריקם מכל חפץ ויצאת ממנו שולל מכל
טובה וריקם מכל חפץ. 13 א"א הגד נא לי. אם נתרשלו בך שומריך עד
אשר נכבשת. או בגדו בך חייליך עד אשר נלכדת. ואיך בא עליך המות
בהיכלך בלא רשות. ומאין הגיע אליך בלא מצותך. 14 א"א הוי אשר היתה
אימתו³⁶ נוראו ומעונו נבצר. מדוע לא עלתה חמתך³⁷ בקרבת אליך מות.
ואיך לא³⁸ נכבדת ותגרש הבו¹²³⁴⁵⁶⁷ ממך. 15 א"א³⁹ כי לאנשי העולם ניהומים
במיתת המלכים. ודיי למלכים תוכחת במיתת העם. 16 א"א זאת⁴⁰ הדרך
אין בריחה ממנה. וזה הכוס אשר משתייתה אין מנוס. ומי שיחשב כי הוא
⁴¹נמלט ישמח בחייו. ומי שיחשב כי הוא נוקש בה יתוודע ויודה לאלהיו
17 א"א אל יבטח אדם בחיים כי הם שוא. ואל ישיא נפשו במות כי הוא
אמת. 18 א"א אל יתעסק אדם במיתת ההמון. אך יבכה על דאגת הנכבדים.
19 א"א דיי לנו ראייה בחידושים אשר יתחדשו בבני אדם כי הזהב⁴² היה
מצפון אלכסנדר. ועתה נעשה אלכסנדר מצפון זהב. 20 א"א נסעו
מאלכסנדר תאותיו אשר היה מונעים אותו מהביט לקיצו. ובא קיצו אשר
הפריד בינו ובין המלכות. 21 א"א בא שלטון המות וסר שלטון החיים.
22 א"א קודם היה צור חרבך לא ישוב מפני כל. ונקמותך לא היה בוטח
אדם מהם והיה מעלותיך בלי מושגות והיה מתנותיך משמחות. והיו
מאירותיך בלי דועכים. ועתה אבד⁴⁴ שמך ומתנותיך אין מקוה להם.
ומעלותיך מושגות לכל מבקשיהם. ואורך נדעך. 23 א"א⁴⁵ היה שומעך
איום^{45a} ומעלתך עליונה. ועתה שמעך נעדר ואור מלכותך קדר. 24 א"א
בהיותו חי היה בו יכולת לשמוע ועתה אין בו יכולת לדבר. 25 א"א הביטו
אל חלום החולם אשר⁴⁶ נסתר ואל צל ענן בקר אשר נסע ונגלה. 26 א"א
הביטו על זה⁴⁷ והווסרו בו כי אשר היה אתמול בשחק עתה הוא מתחת
לארץ. 27 א"א הנה זה הגוף לפניך שאל על מה שלפניו ואל תשאל על
מה שלאחריו. 28 א"א הוי אלכסנדר מה מאוד היית צריך לזאת
השתיקה וזאת הענוה בהיותך. 29 א"א זאת המלכות הגדולה והרחבה
איך יכולה ארבע אמות. 30 א"א המואם מבני אדם בזה הגוף הוא החושק

M Br³⁰ כמותך אמר אחר מדוע לא תקוץ נפשך ביום צר ואתמול לא היו מכילים לך מרחבי
הארצות — M³¹ כי om — M P³² החומל — M P³³ מה — M³⁴ שלא יתקן, P כשלא
יתקן בעולם הבא — M P³⁵ בעולם, יתקן — M P³⁶ נוראה — P³⁷ בקרבת המות אליך —
M P³⁸ נבצרת — M³⁹ די לאנשי — M P⁴⁰ הדרך אשר אין מברח — M⁴¹ נמלט ממנה —
M⁴² היה אתמול — M⁴³ ועתה היום נעשה — M⁴⁴ שמך ונקמותיך לא יראו מהם ומת' —
M⁴⁵ אתמול היה — M^{45a} ומלכותך — M⁴⁶ נפרד — Br⁴⁷ והעידו בו —

בזה הארון. 31 א"א כמה היתה תאוותו להתרומם ולהתגדל ולא ידע כי היא תכלית השפלות והירידות. 32 א"א נעשה דובר עלינו ומליץ בעדינו והוא שותק. 33 א"א ⁴⁸כמה חרוץ יתאוה הנוע ולא ינוע. 34 א"א כבר היינו מתרשלים ממעשה אלכסנדר עד שהגיע לנו מה שמצאהו. 35 א"א לא הוכחנו ⁴⁹אלכסנדר ולא יסרנו מוסר נמרץ כמו מיתתו. 36 א"א ⁵⁰מדוע מה עשית אתמול משובח כדי שיהיה מה שעשית אתמול בשוכת. 37 א"א השכים היום אלכסנדר והוא ⁵¹שותק אתמול מדבר ונה אחרי אשר היה מתנועע. ונישא אתר שהיה נושא. וישן אחרי אשר היה ער ומת אחרי היותו חי. 38 א"א אוסר האסירים הנו נאסר וכובש המלכים הנו נכבש. 39 א"א זה המתעסק אילו ^{51a}היה עסקו לנפשו לא עליה. ומעשיו לאחריתו לא לעולמו. 40 א"א היה מקדם זה האיש מוכיח נמרץ ולא הוכיחנו בתוכחה כמו שתיקתו עתה. 41 א"א יש לתמוה מפי שלא היו משיגים אליו בני אדם אתמול והיום ישיג אותו כל אדם. 42 א"א ⁵²מדוע לא תניע אחד מאיבריך. ולא תסבול נתת מנתחתך. והיית סובל מלכות העולם על גבך. אבל מה לך לא תקוץ נפשך במקום צר והיית קץ במרחבי הארצות. 43 א"א כבר נפלת ביד מי שילמדך מה שלא היית יודע. 44 א"א אל יקר בעיניכם מה שילמד בני ⁵³אדם אלא מה שילמד נפשו. 45 א"א מן התימה הגדולה כי החזק ⁵⁴גברו עליו. וכי החלש נפתה בסכלו. 46 א"א הנה זה ⁵⁵מלך מן המלכים ביד המולך עליו ומחרב הארצות הנו נחרב. ועל כן יוסר בו מי שיראהו ויחשוב ¹²³⁴⁵⁶⁷אחר ^{55a}בעיניו מי שישמענהו. 47 א"א הביטו אל מי שהיה אתמול שופט והיום נשפט. 48 א"א ⁵⁶המות הנאה מן הנכבד. והנקלה במשכב העפר. מפני שלא השווה בחיים ביניהם במלכות וביכולת. 49 א"א ⁵⁷הבינו ליקר העולם מה ⁵⁸מאד יוצא. ואל מלך העולם מה מאד יוצא נבזה ^{אוצר החכמה} בעין המות:

פרק ששי ¹אמרה רסתוק בת דריוש ²אשתו ³זה המות מדה כנגד מדה לא עלה על לבי כי מי שהרג דריוש יומת. ואמר בעל הוצאותיו ⁴היית מצוה אתנו לצפון ולסמון. עתה ביד מי נפקיד מצפוניך. והיית מצוה אותי להוציא הממון בכל צרכיך. ועתה בצרך מי תהיה הוצאתך. אמר פקיד שלחנו מי שהייתי מן קן לו המאכל נעשה מאכל לעפר. ומי שהיה ניזון במיטב המאכלים. ⁵הוא מוזן לארץ. אמר בעל

M⁴⁸ כמה חרוץ יתאוה הנוע ולא ינוע וכמה יתאוה הנוע ולא ינוע — M⁴⁹ אלכסנדר בתוכחה רבה — M⁵⁰ מדוע לא היה מה שעשית אתמול משובח כדי שיהיה מה שעשית היום מקובל — P M⁵¹ שותק אחרי היותו — P^{51a} יהיה — M⁵² אבר אחד — M⁵³ בני אדם שילמד — M⁵⁴ גברו התלאות עליו — M P⁵⁵ מלך המלכים — P^{55a} בעינינו — M⁵⁶ השווה המות בין הנכבד — M⁵⁷ הביטו ליקר — Br⁵⁸ מאוד שפל ביום המות ואל מלך העולם מה מאוד יוצא נבזה בעין המות.

M¹ ואמרה רסתוק — M² אשתו om — P³ זה om — M⁴ אתמול היית —

M⁵ עתה הוא —

אוצרותיו הנה מפתחות אוצרותיך מי יתן ותקחם ממני בטרם שאלקח על מה שלא לקחתי. ואתפש⁶ במה שלא תפשתי. אמר משניהו כבר הייתי מסתירך מן הנכבד⁷ והנקלה. ואשיב משערי ביתך מי שלא תתן לו רשות לבוא. ועתה⁸ באו עליך ממקום הבטחה ונכנס עליך⁹ השורר ממקום נעלם. אמר^{9a} משנהו השני נפסק ממני¹⁰ חבל המתנה והמניעות. וסר ממני¹¹ כבוד הציווי¹² והמניעות והנני יושב אחרי עומדי. ודומם אחרי רוב¹³ זכרי. אמר שוערו בא עליך בתדרך המות בלא רשות והגיע אליך¹⁴ במגרשיך ולא צווה לבא. אמר שר המבחים מדוע הרבות נקמותיך הובאו¹⁵ בעריהן. וחרבות האסון נשלפו עליך. ואיה קצפך אשר היה נודע. או רצונך אשר היה נכר. או מצותך אשר היתה נשמעת. והנך גיו מושלך בין חביריך. ואבן דומם בין אוהביך¹⁶ קוליך ומצותך בלי נשמעת וניבך בלי מקובל. אמר סופר באנו¹⁷ בעולם וישכנו אתו מתרשלים ונפרדנו ממנו מוכרחים:

אח"ח 1234567

פרק שביעי¹ אחרי כן נשאו הארון מבבל לאלכסנדריאה. וכאשר קרבו אל העיר הודיעו למי שיש² בהמון הפילוסופים. והגידו³ לאמו ותצא לקראתו ובראותה אותו חיבקתהו ונפלה⁴ עליו ותאמר אך זה היום שנמחקו אותות המלכות מאלכסנדר. וקוה להשיג מלכותו מי שלא היה לו בה תקוה. על כן מה גדלה התלאה ונעדרו הניחומים. ותאמר הוי הוי ויוסיפו לבכות הנשים ותבכה גם⁶ היא ותאמר⁷ יש עליך ניחומים כבוד וגדולה⁸ בשרתני במיתתך טרם היותה. וציותני לקבל ניחומים טרם בוא⁹ עתם. ולפני האל צעקתי. וממנו אשאל ניחומים ואנחנו מהאל ואנו שבים אליו למחר. אחרי כן נכנסה¹⁰ בחדרה:

פרק שמיני ויגשו הפילוסופים לפני הארון. והיו שבעה עשר פילוסופים. 1 ויען אחד מהם הוי הגבור הניצב¹ מי המניעך להראות גבורתך² כבדת העושר ומעמסו עליך. ואשמיו דבקים בך. ואוי לנפשך מכל צד בבואה בין המצרים צפו עליך גלי המות ולא³ תעזרתך⁴ קרבתך ולא⁵ יכירוך פקידך. 2 אחרי כן קם אחר⁶ ויאמר כי אלכסנדר הוא היום שותק לא ידבר ולא יכיר בין הטוב⁷ והרע. 3 ויקם אחר ויאמר זה אשר רבה⁸ זריזותו והגיע

M⁶ על מה — P M⁷ והנקלה ביחידותיך — M⁸ יבואו אליך — M⁹ Br om השודר — P^{9a} אמר השני — Br P¹⁰ חבל המניעות והמתנה — P¹¹ כבוד הציווי — om M¹² — P Br¹³ דברי — M om Br¹⁴ בערשך — M¹⁵ בתעריהן — P¹⁶ וחיליך, ומצותך — M P¹⁷ בעולם סכלים.

Br P¹ זכרון נושאי הארון מבבל אל נוא אמון — M P² בה מן הפיל' — M³ לאמ שמה אליפודיא — M⁴ על פניו ואמרה — M⁵ היום שהנחתה בו המלכות והתחזקו בו המלכים ונמחקו אותיות — M⁶ היא אחרי כן שתקה ותאמר — M⁷ יש לי בניחומים עליך בני — M⁸ שתבשרני — M⁹ עתה — M¹⁰ בחדרה ויגשו הפיל'.

P M¹ מה זה מנעך — M P Br² צברת — M P³ תעזרך — Br⁴ קברתך, M חכמתך — M⁵ יפדוך — M⁶ ראו כי אלכ' שותק לא — M P⁷ ובין הרע — M⁸ מעלתו —